

#14, 4 липня
2014 року

ХТО БІДНИЙ СТУДЕНТ,
ТОЙ НАС НЕ ЧИТАВ!

vk.com/read730

НА ПРОСТОРАХ АУДІОХВИЛЬ

Голоси з глибин

Мы себя непониманием калечим.
Все слова, как будто пена на песке.
Что сказать я не могу на человеческом,
Я сказал бы на дельфиньем языке.

(Е. Евтушенко «Песня о дельфинах»)

Вони раніше жили тут, в Азовському морі. Плавали цілими зграями. Їх можна було легко впізнати за веселим свистом і завжди гарним настроєм. Ті, хто відчували себе у воді більш, ніж впевнено, сміливо запливали далеко у море, і тут їх зустрічали. Таку зустріч неможливо забути. Плавати поруч з ними – чудо.

Зараз також можна плавати. Але тільки у маленьких басейниках, покритих кахлем, та з відчутним запахом хлору. Від стінки до стінки, уявляючи, що тут вони проводять все життя відволікаючись від щастя на сумні думки. Та й коштує таке задоволення не дешево.

Проте, якщо пощастить, ви побачите їх під час подорожі Чорним (або ще якимось) морем на катері. Вони будуть супроводжувати вас, грати, магічним чином підіймати настрій банально своєю присутністю. Вистрибувати-муть то зліва, то справа, невеличкою зграєю, із радісними криками, що пробиватимуться крізь гуркіт двигуна. Вони зачаровують. І чомусь вони люблять нас.

Звичайно, я про дельфінів. Афаліна, білобочка, азовка – все ще водяться у Чорному морі. В Азовському – вже ні. Тому, аби подивитися на цих створінь власними очима, доведеться їхати досить далеко.

Вони такі як ми, а, можливо, навіть і кращі. Дехто вважає що дельфіни – це той інопланетний розум, який ми так старанно шукаємо на просторах всесвіту. Цілком можливо, враховуючи нашу абсурдну особливість захоплюватися далечінню і не помічати чудеса під носом.

Дельфіни за своєю схожістю з людиною можуть конкурувати навіть з мавпами. Вони живуть приблизно стільки ж, скільки ми, дорослішають у тому ж віці, живуть сім'ями, дихають легенями. На ранніх стадіях розвитку ембріон дельфіна має кінцівки з п'ятьма пальцями. Збігається у нас з дельфінами навіть «зріст», майже збігається маса мозку (у людини – 1400 грамів, у дельфіна – 1700).

Хоча варто сказати, що за кількістю звивин жителі моря випереджають нас у два рази. Дельфіни чомусь завжди дружелюбні до людей: замість того, щоб лякатися, підпливають якомога ближче до кораблів, допомагають потопляючим, а часто, поранившись, й самі поспішають на допомогу. Їм властива самосвідомість, соціальність, здатність навчатися, співчувати, відчувати емоції інших.

Цікаво ще те, що у кожного дельфіна є ім'я, яке дається при народженні і на яке він відгукується. Вчені відловили на волі 14 світлосірих афалін і записали звуки їхнього спілкування. Потім за допомогою комп'ютера із записів були виокремлені імена. Коли звук імені відтворювали для зграї, на нього відгукувалася тільки конкретна особина.

Що ще цікавіше – дельфіни мають власну мову, дуже схожу за своєю будовою на людську, а в дечому навіть і більш розвинену. Наприклад, ми спілкуємося у межах частот до 20 Гц (деякі музиканти здатні розрізняти звуки до 40 Гц), а у спілкуванні дельфінів максимум – аж 300 Гц. До того ж, у них розрізняють мову жестів та мову звуків. Перша включає у себе пози, стрибки, повороти голови, рухи хвоста і т.д.; друга – найрізноманітніші звукові сигнали, такі як щибет, дзижчання, виски, скрегіт, клацання, плямкання, свисти, скрипи, хлопки, писк, рев, крики, квакання. Одних лише свистів у дельфінів нараховується аж 32 види, а весь «словниковий запас» налічує близько 14 000 звукових сигналів. У дельфінів стільки ж рівнів організації звуку, як і у людей, тобто шість: звук, склад, слово, фраза, абзац і контекст. Також нещодавно стало відомо, що дельфіни, як і люди, мають територіальні діалекти.

Факт: комунікація дельфінів несе у собі інформацію. Це доводять численні експерименти, найперший з яких – експеримент Біла Еванса та Джарвіса Бастіана. Суть його полягала в наступному: у спеціально обладнаному басейні розташовувалися два дельфіни. Вгорі прикріплювали лампочку, а у воді – дві педалі.

Дельфіни мали натискати ліву, коли лампочка блимала, і праву, коли лампочка горіла стабільно. Після того, як обидва піддослідні опановували цю навичку, їх «переселяли» у розгороджений навіл басейн так, що вони не могли бачити один одного і спілкувалися лише за допомогою акустичних сигналів. При цьому лампочку міг бачити лише один дельфін, а нагороду вони отримували тільки коли обидва натискали правильну педаль. Проте ця складність ніяк не вплинула на успіх в експерименті, адже дельфінам було зовсім не обов'язково бачити один одного, аби спілкуватися.

Ще одне підтвердження інформативності мови дельфінів – дослідження записів їхніх «розмов» методом Зіпфа.

Джордж Зіпф – лінгвіст із Гарвардського університету – розробив спосіб визначити, чи є сенс у незнайомому звуковому повідомленні. Він підрахував, скільки разів в типовому тексті англійською мовою зустрічаються різні літери, адже в осмисленому тексті не можуть стояти підряд кілька однакових знаків, вони зустрічаються з деякою періодичністю. А потім вчений побудував графік для частот появи літер в певному порядку і в логарифмічному масштабі, отримавши похилу лінію з кутовим коефіцієнтом -1. Не будемо заглиблюватися в математичні подробиці, суть методу в тім, що для будь-якої мови коефіцієнт залишався таким самим. А от абсолютно випадковий набір літер, який не несе жодної інформації, на графіку розташовується горизонтально, взагалі без нахилу. Тобто абракадабра, що пройшла крізь сито математичних формул, на такому графіку показувала нульовий результат. І от коли вчені досліджували свист дельфінів, застосовували метод Зіпфа вони отримали такий же коефіцієнт нахилу, як і у людських мов. Їхній свист, як і

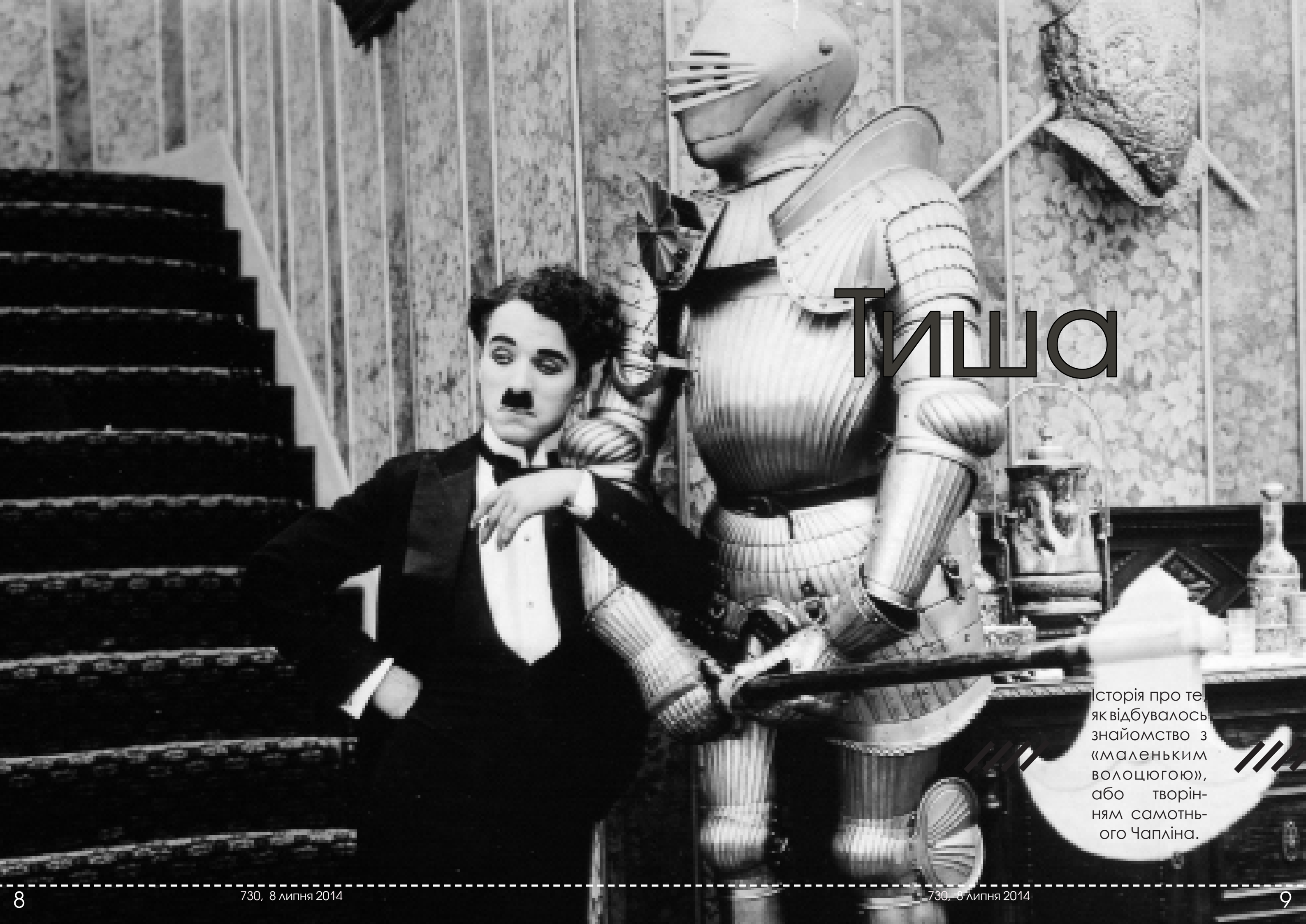
наша мова, несе у собі інформацію і свідчить про високий інтелектуальний рівень цих створінь (для порівняння «розмови» мавп ледве дотягували до коефіцієнта -0,6).

До речі, щодо однієї з перших думок, яка прозвучала тут. Прямий зв'язок між дельфінами та інопланетним розумом. Вважаєте це цілковитим абсурдом?

Декілька років тому НАСА запустили космічну станцію «Галілей», яка, рухаючись заданою траєкторією, опинилася всього у 400 км від одного зі супутників Юпітера – Європи. Тоді чутливі радіодетектори станції вловили рух під товщею льоду (поверхня цього супутника замерзла, проте вчені не заперечують, що там може бути вода). До того ж звукові пристрої зафіксували свист, що доносився звідти ж. Аудіограф показував, що частота даних звуків подібна звукам мови земних дельфінів (ймовірність похибки становить 0,001%). У той час влада США засекретила всі дані про програму «Галілей», в результаті чого деталі цього відкриття стали відомими лише нещодавно. І якщо хоча б на хвилинку уявити собі, що десь там, в холодному космосі, на такому ж холодному супутнику, під льодом є хтось, схожий на наших добрих, завжди усміхнених, чарівних дельфінів – на душі чомусь стає тепліше.

Мова дельфінів досі є величезною загадкою для вчених. Безліч питань викликають також пісні китів (неймовірно подібні до людських), спілкування косаток та білук. Можливо, перед тим як досліджувати таємничих створінь із просторів космосу, варто було б придивитися до тих, хто живе поруч з нами?

Ірина Звездовська

Тиша

Історія про те, як відбувалось знайомство з «маленьким волоцюгою», або творінням самотнього Чапліна.

Світло вимикається. Люди вмищуються в зручні зелені крісла і готу-

ються до саркастичних коментарів. «Золота лихоманка» - так називається фільм Чарльза Чапліна, який усі, незважаючи на «ну-ну, що може здивувати в німому кіно», таки прийшли глянути. Ну і я серед них, так би мовити, для загального культурного розвитку. Перші кадри і харизматичний коротун з'являється на екрані. Він кумедно переставляє ноги, очевидно через неймовірного розміру черевика, жестикулює чітко, але без переборщування з емоціями, він грає так, що зал наповнюється сміхом по самі вінця. Іронія зникає і я здивовано розумію одне – хай на сучасному ІМАХ-екрані бігатиме сотня трансформерів, хай в кадрі красуються хоч тисячу Фоксів і Депів, хай через оркестрову музику у мене закладатиме вуха... Все одно вдома, з чашкою гарячого шоколаду, я передивлятимусь «Вогні великого міста» знову і знову, поки коротун у велетенських штанах примушуватиме мене плакати. Мабуть, усе це особисте «бла-бла» нічого не значитиме для великих цінителів кіномистецтва, які бачили «Титанік» і сутінкову сагу. Але я все ж нагло понав'язую вам свою думку.

Чарльз вперше виступив на сцені у віці п'яти років, коли заміняв в програмі свою мати, яка втратила голос. Малень-

кий Чаплін зірвав овації глядачів не тільки чарівним голосом і кучерявим волоссям, а й тим, що прямо посеред пісні зупинився, з дитячою безпосередністю позбирав гроші, які йому кидали на сцену, а потім завершив пісню. Пріоритети – вони такі. Мати Чарльза через кілька років зійде з розуму, а батько сконає від алкоголю буквально в стічній канаві. Малий точно не був улюбленцем долі і тому гарував не по-дитячому. Для розуміння Чапліна треба знати доволі багато речей, але для початку кілька фактів.

По-перше, він боровся проти типової для усіх часів і народів «комедії ляпасів», яку можна впізнати по характерному гуморі в стилі бананових шкірок і фарсової клоунади. Кінематограф пішов не шляхом істини ще під час першого фільмового сеансу на бульварі Капуцинів. Тут демонструлися фільми Люм'єрів, що мали назву «Политий поливальщик» і «Руйнування стіни». В першому поливальщик виявляється облитим водою через дуже інтелектуальний прикол хлопчика, що став на шланг. Оце так поворот, оце так головна ідея... А другий фільм показував в зворотному порядку кадри руйнування стіни, тобто здавалось, що зруйнована вщент стіна сама себе відновлює. Таким чином з'явилося те, чим забивають кадр усі сучасні метри – спец-ефекти. Як унікав всього цього Чаплін?

Якби Чарльз продовжував у своїх фільмах стару добру традицію копняків і незручних ситуацій, то його стрічки забули б і через п'ять років. Він зробив те, що мало кому вдається і досі – зробив комедію людяною. І це могло бути лише за однієї умови – наявності в кадрі образу «волоцюги». Щоб нагадати вам основні характеристики його вигляду, висмикну фразу з автобіографії Чапліна: «Мені хотілося, щоб у моєму костюмі все було непокінчене: мішкваті штани і занадто вузька сорочка, казанок, який був мені очевидно малуватий, і величезні черевики. Я не відразу вирішив, чи буде мій образ старим чи молодим, але, згадавши, що деякі вважали мене занадто юним, наклеїв собі маленькі вусики, які, на мою думку, повинні були робити мене старшим, не приховуючи при цьому моєї міміки.» Саме так з'явився той образ, який став наскільки масовим, що Луї Деллюк порівнював його лише з Христом і Наполеоном. А разом з цим і той, у кого Гітлер вкрав ідею своїх милих вусиків. Спершу цей персонаж мав ім'я Чез і був трохи невдалим експериментом, бо мав вигляд нахабного шахрая і ловеласа, тобто типового такого чоловічого образу. Справжню славу все ж отримав істинний Чарлі-«волоцюга», в якому поступово промальовувались риси людського тепла і ліризму, який примусив глядача думати і плакати під час комедії.

Чарлі виявився суперечливим і неочікуваним. Не дивлячись на назву «маленький волоцюга», яке відповідає його соціальному статусу, у нього витончені манери та гідність джентльмена. Най-

гірше – це те, що класичний Чарлі, це чоловік, що відмовляється від своєї коханої заради її щастя, вона відправляється у весільну подорож з якимось модельним красунчиком, а він, поправляючи маленький котелок, човгає у захід на зустріч новому розділу у житті волоцюги.

Тиша – це те, чого так не вистачає стомленій гаміром людині ХХІ століття, сучасній, з планшетами і комп'ютерами, з кіно-театрами і багатоповерхівками, автомобілями і метро. Часто здається, що серед усієї цієї різноманітності справ, які не залишають нам і секунду спокою, ми відвикли думати над усім оточуючим. Нам незручно у тиші, ми заповнюємо її усім, чим тільки можемо. Коли в навушниках зупиняється музика, то на екрані з'являється фільм. Усе, щоб не бути сам-на-сам з своїми думками. Тому німі фільми не для усіх. Вони для тих, хто вміє зупинитись і не боїться самого себе. Мабуть, я дарма займаюсь моралізаторством, тому припиняю свою трохи сумбурну розповідь і йду знову спостерігати за тим, як маленький коротун з великими сумними очима, блукає у пошуках щастя, а на своєму шляху встигає насмішити мене до сліз.

P.S. Для тих, хто не вірить мені на слово, або є тим самим, на кому тримається уся імперія кока-коли та попкорну, – залишу тут це. Найкращі повнометражні фільми Чапліна, для більшості з яких, він був не лише головним актором, а й композитором та режисером: «Вогні великого міста», «Цирк», «Золота лихоманка».

Леся Козуб

Як звучить перша нота?

Музична школа, консерваторія, оркестр Національної опери... або ж ні, фізфак, гуртожиток, друзі музиканти-аматори, поява «Океану Ельзи»... та не цей випадок. Може дворова компанія, гараж, посиденьки під пляшку пива і гітару... знов не те. Все набагато простіше. Ти ніколи не задумувався про музику як про самостійне відтворення звуків. Ну окрім уроків музики в школі, які тоді, в класі 7-му, вважалися геть «антикрутими» і супроводжувались фразами «ну і нащо мені це знадобиться у житті». То все твоє зацікавлення тими нотами й музичними інструментами, любов до яких так самонадіяно намагалась прищепити вчителька, потроху згасало. І лиш зараз та її фраза, кинута між ділом, здається пророчою: «Прийде час і ті з вас, хто менше за все в це вірить, ще візьмуть в свої руки гітару».

Так, тобі вже не соромно зізнатись, що це було про тебе. Ти відчуваєш нестримне бажання самому відтворити улюблену музику, яка кожен день лунає в твоїх навушниках; може ти і розумієш, що брутальною рок-зіркою навряд чи будеш, але бажання «робити» музику самому від того не зникає. Вміння грати на музичному інструменті для тебе сприймається як дар Божий, ну або хоча б як результат 7-ми років каторжної праці в музичній школі. І тут постає ряд питань: Це взагалі можливо? Я навчусь нормально грати десь років через 10? І з чого взагалі почати?

Найперше, що варто усвідомити – так, це можливо і доступно. Навіть якщо тобі здається, що по твоєму вуху потоптався ведмідь – нічого страшного. І це не спроба заспокоїти, а реальний факт – музичний слух можна розвинути у 99% випадків. Проблема лиш у тому, що дея-

ким людям це дано від природи, а деяким довго, але зовсім не нудно, доведеться розвивати у собі.

Ти вирішуєш обрати гітару. Один з найдоступніших інструментів, та й улюблений Джим Моррісон (гурт «The doors») на ній грав. Зараз існує стільки для цього можливостей, аби тільки було бажання. Це і безкоштовні відео уроки, і друзі-віртуози, і приватні музичні школи, де беруть всіх, не залежно від віку... Та й в звичайну державну у 18 років при бажанні можна влаштуватись.

І ось ти наважився, записався, день Х настав і ти йдеш на перше заняття. Трохи лячно, адже музика – та галузь, в якій ти не маєш жодних навичок. Тобі показують найпростіші ноти, ти пробуєш їх взяти на гітарі – і о чудо! – перші власноруч відобуті звуки. В той момент розумієш, що вже ніколи цього добровільно не покинеш. Це не той випадок, коли у 6 років тебе напівсвідомого приводить до музичної школи бабуся, це обмірковане рішення, яке було прийнято тобою згідно твого світогляду і вподобань.

Далі в тебе починаються так звані професійні «травми»: кінчики пальців дуже болять, а у випадку, якщо ти ще й дівчина, треба зрізати нігті на лівій руці. Так-так, тільки на одній, і ні в якому разі не на обох. Але тобі настільки все рівно, бо вже зараз можеш гордо сказати кожному: так, я вчусь грати на гітарі! І зовсім не має значення, що ти граєш тільки мелодію із трьох нот.

І от так потроху, потроху, і ти вже можеш зіграти друзям Бітлз. Ти добре розумієш, що все тільки починається і, можливо, ти не станеш рок-зіркою, але як мінімум п'ятеро вірних слухачів у тебе завжди знайдеться.

Марія Бондаренко

Століттями шамани та церковнослужителі, а згодом і гіпнотизери використовували одну цікаву властивість звуку - впливати на нашу підсвідомість. А тепер згадаймо майже фанатичну залежність сучасних людей від музики. Чи не варто задуматись, який підтекст можуть мати наші улюблені пісні та знайомі мотиви?

Опіум у децибелах

Б

ам. Бам. Бам.
Уявили? Рит-
мічний бій ба-
рабанів - най-
давніший та

найпростіший засіб впливу на людину за допомогою звуку. Монотонність, фоновість та повторюваність забезпечують зниження уваги і перехід у напівсонний стан, але при цьому посилюють відчуття тривоги та за приглушення активності мозку мобілізують процеси у нашому тілі. Шамани використовували цей ефект для входження у стан трансу, а потім і для впливу на односельчан. Барабани у поєднанні з іншими музичними інструментами і досі використовуються у багатьох африканських племен для проведення ритуалів, що часом більше нагадують вакханалії – люди наче справді перебувають під впливом психотропних речовин, хоч крім звуку на них нічого не впливає. Африканським континентом ця традиція не обмежувалась – у всьому світі музику використовували для різноманітних таїнств, для спілкування з духами та входження в стан надсвідомості.

Широко використовується звук і у сучасних релігіях. Що особливо цікаво – традиційна музика відображає призначення кожної конкретної віри та її відношення до світу та до людей. В індуїзмі, конфуціанстві та даосизмі нової музики релігія не принесла, кожен

регіон залишив власні традиційні мотиви додавши лише трохи релігійних текстів та ритуальних танців до усієї процесії. Музика тут направлена на гармонізацію людини з природою та введення її у стан медитації. Християнство навпаки, створило власні музичні традиції, які проте різняться не лише у католиків та православних, а й у кожній невеликій вітці даної віри. Християнські церкви будували з розрахунку створення правильної акустики. Але будь то орган чи хоровий спів, начитування псалмів чи колективне виконання пісеньок щастя, ефект схожий – благоговіння, відчуття трепету перед вищою силою та єднання з людьми, які разом з тобою відчувають це тремтіння повітря під куполом храму. У мусульманстві до музики відношення дуже специфічне – лише певні люди певним чином могли виконувати певні мелодії та начитувати тексти. Все інше довгий час вважалося якщо не забороненим, то просто негідним. Отож усі часи та в усі народах звук використовувався для введення людей у стан «колективної свідомості», що дозволяв послаблювати їх критичне сприйняття дійсності, легше нав'язувати різноманітні ідеї та викликати емоції, що за відсутності пояснення сприймалися як підтвердження релігійної моделі світу.

У роки Другої світової війни у вигляді зброї намагалися використати, здається, все, від гранат до психоделічних мультиків, і звук не став виключенням. «Звукова гармата» створена у нацистській Німеччині за допомогою інфразвукових хвиль дезорієнтувала противників, а на близьких відстанях могла навіть вбивати. Виглядала ця картина досить моторошно: без жодних видимих на це причин цілі батальйони починали валитися на землю, хапаючись за голову. Проте, як і на багато інших сміливих німецьких експериментів, у післявоєнні роки на гармату наклали гриф «секретно», за яким поступово прийшов інший - «забуто». Та й напевно у сучасних мегаполісах ця зброя могла б використовуватись - джунглі з скла та металу заломлювали, відбивали та поглинали б хвилі настільки хаотичним чином, що спрямувати на когось вбивчі децибелі, або хоча б не постраждати від них самому напевно чи вийшло б.

У той же період вивчався вплив звуку на окремих людей. Гіпнотизери, набравшись давніх шаманських ритмів та мотивів, вводили людину у транс та за допомогою різноманітних звуків впливали на її підсвідомість. Експериментально було доведено, що музика здатна «оживляти» з неймовірною точністю спогади людини, а також викликати сильні та постійні емоційні стани: блаженство, тривогу, страх. Крім того, при співі та грі на музичних інструментах ми випромінюємо енергію, яка при великих зкупченнях людей акумулюється, що можна майже фізично відчувати на рок-концертах чи при хоровому виконанні. У таких ситуаціях ми здатні усвідомлювати величезний вплив на нашу свідомість та підсвідомість, який однак, існує навіть коли ми його не помічаємо.

Вважається, що для впливу на масову свідомість були навіть створені технології подібні з 25 кадром, які сприймалися на слух. «Нешкідливі» версії таких мелодій можна запросто знайти в інтер-

неті – пропонують покращити пам'ять, вилікувати безсоння та ще багато всього. Існують навіть треки, призначені для збільшення грудей – записані частоти подібні до дитячого плачу чим і викликають відповідні фізіологічні процеси. У 2006 році з'явилися також справжні аудіонаркотики, що за усіма правилами продавалися дозами через інтернет-мережу. Механізм роботи такий: невелика частотна різниця між правим та лівим звуковими рядами налаштовують наш мозок на роботу у фазі сну у той час коли ми ще навіть не прилягли на ліжко. І тут починаються мультики. Насправді ефект таких наркотиків досі не доведений, їх шкода не вивчена, а наші мозкові хвилі настільки унікальні, що навіть якщо ви і відчуєте щось незвичне, ефект плацебо буде цьому більшим науковим поясненням.

Насправді, якщо задуматись, то усю музику можна підвести під категорію «наркотиків». І справа не так у властивостях звукових хвиль, як у нашій власній психології. Завдяки сучасним технологіям ми отримали можливість слухати улюблені пісні цілодобово – вдома, в дорозі, на роботі чи навчанні. 70 відсотків людей у кожнісінькому вагоні метро вмикають плеєр, заплющують очі і поринають у світ Вівальді, Beatles чи Rammstein. Залежність та втеча від реальності – спробуйте зіставити ці поняття з власним плей-листом. Все сходиться, чи не так? Ось вам і основа усіх наркотиків, та й взагалі усіх шкідливих людських звичок.

Так може варто інколи вимикати музику? Не скачувати треки «дощ» та «птахи», а просто виїняти навушники? І нехай вживу горобці співають тихіше, до них примішуються звуки машин та шум людей, але така вже наша нерафінована реальність. Принаймні не штучна і точно без «25 кадрів».

Вероніка Луцька

Жуко анонімних КОНЦЕРТОГОЛІКІВ

Коли моя тітка дізналася, що мама подарувала мені на 8 березня квиток на концерт, вона покрутила пальцем біля скроні. Коли мама дізналася, що я збираюся їхати на музичний фестиваль у Москву, вона сказала, що я ненормальна. Більшість моїх знайомих до живих виступів ставиться байдуже, а особливо консервативна їх частина рішуче не розуміє, як на це можна свідомо витрачати гроші. «На плеєрі, телефоні чи комп'ютері можна безкоштовно послухати», - ось козирний аргумент усіх, у кого історії про мої концертні походеньки не викликають захвату. Що ж, найбільшою їхньою авантюрою стане хіба що пошук зарядного пристрою до свого гаджета. У мене ж пригод, пов'язаних із концертами, - ціла торба.

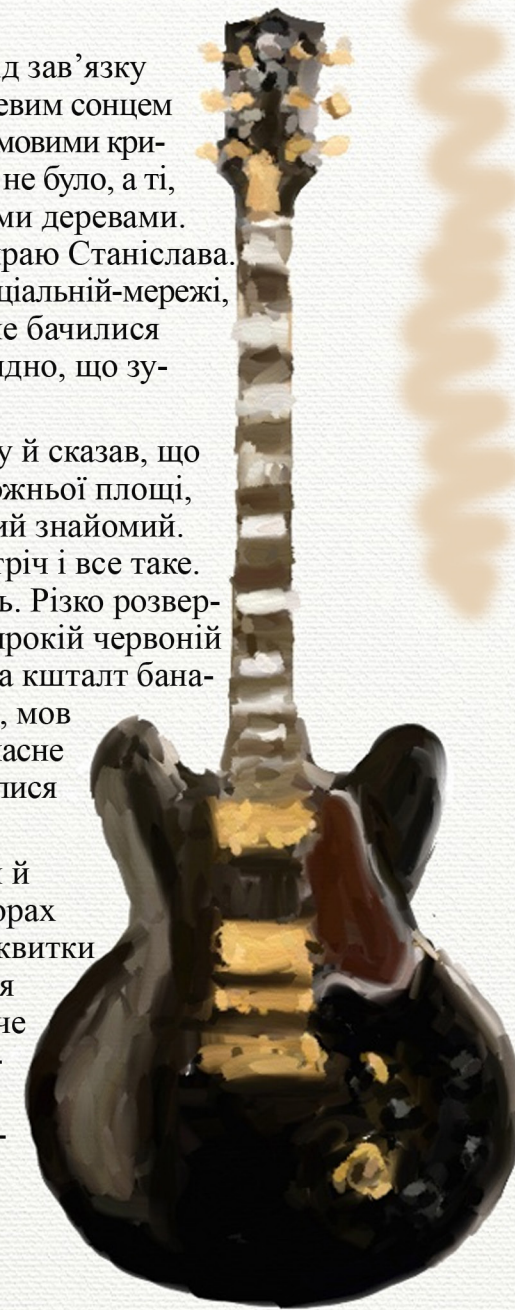
Я МОГЛА Б РОЗЛОВІСТУ про те, як мені з друзями після концерту довелося провести ніч на вокзалі, слухаючи високо-інтелектуальну промову бомжа про життя і жінок; як мене ледь не збила машина, коли я мчала до Тома Мейгана з Kasabian, щоб взяти автограф; як дивовижним чином я зловила Флі з Red Hot Chili Peppers; як на нас із другом зі сцени звалилася мікрофонна стійка; як учасниця одного гурту посеред пісні кинула грати свою партію й підійшла потиснути мені руку. Однак далі мова піде про те, без чого цього куцою дискурсу могло б і не бути, про те, як народилася моя жага чути улюблених виконавців наживо.

Мізе / 24 травня 2011 року

Я ВИСКОЧИЛА З ЧЕРЕВА МЕТРОПОЛІТЕНУ, під зав'язку набитого людьми, і опинилася на рясно залитій травневим сонцем площі. Після вогкої і штучно освітленої підземки з її фірмовими крижаними протягами – саме те, що треба. Людей майже не було, а ті, котрих розгледіла, сиділи в траві попід нечисленними деревами. Виймаю з кишені телефон – ще з кнопками – і набираю Станіслава. Ми познайомилися кілька місяців тому в тій-самій-соціальній-мережі, спілкувалися досить жваво, але досі жодного разу не бачилися через пристойну відстань між нами. Але було очевидно, що зустрінемось на концерті.

ПІСЛЯ ДВОХ ДОВГИХ ГУДКІВ Стас узяв слухавку й сказав, що невдовзі підійде. Я зупинилася посеред майже порожньої площі, намагаючись вгадати, із якого боку підійде мій новий знайомий. Легке хвилювання зринуло в моїй душі. Перша зустріч і все таке. За мить відчула за своєю спиною чийсь присутність. Різко розвертаюся й бачу перед собою усміхненого хлопця в широкій червоній футболці. Він явно збирався мене злякати чимось на кшталт банального «буу». Кілька секунд ми були непорушними, мов дві воскові фігури з музею мадам Тюссо, але короткочасне напруження вмить розчинилося, як тільки ми розсміялися з нашої незграбності.

ВІН ПОЗНАЙОМІВ МЕНЕ зі своїми товаришами й товаришками, а потім ми вирішили осісти на бордюрах коло чорного входу до Палацу спорту. Ті, хто мали квитки до фан-зони, відокремилися, щоб зайняти чергу біля входу, зайти одними з перших й опинитися поближче до сцени. Після цього наша компанія значно поменшала й стала суто жіночою. У мене взагалі якась диявольська здатність опинятися у бідних на протилежну статтю колективах: що в школі, що в літніх таборах, що в інституті – скрізь хлопці в дефіциті. Мабуть, це все через те, що я гуманітарій.

Було нудно й мілько сидіти там. Ми дивилися на годинники навіть частіше, ніж тоді, коли студенти чекають на закінчення нецікавої лекції. Спочатку рятували розмови, а потім ми виснажилися й вирішили просто помовчати. Неподалік сиділи незнайомі дівчата, одна з них курила, а інша малювала Метью Беллами чорною кульковою ручкою. Раптом ми побачили, що до нас наближається якийсь хлопець у помаранчевій футболці й сонцезахисних окулярах. Привітався й тихо, немов то була найбільша його таємниця, сказав: «Правильно робите, що сидите тут. Машина з Muse приїде близько п'ятої. Чорний «Мерседес». Тільки не смикайтеся занадто, коли побачите їх». Нам, наївним прихильницям макаронних виробів, знадобилося небагато часу, щоб повірити у це. Зате у нас з'явилося чітке усвідомлення нашої високої мети, нашої почесної місії. Ми мусили сидіти там, на холодному бетоні, тому що перспектива побачити Muse зблизька, за кілька метрів від себе – а може, ще й взяти автограф чи сфотографуватися – була надто спокусливою. Але вони й справді приїхали.

Коли нас вже там не було. Ми сиділи до останнього, доки не побачили, що перед Палацом спорту починають стрімко виставляти металеві огорожі. Для всіх нас цей концерт був першим серйозним заходом такого ґатунку, тому ми не на жарт занепокоїлися, зібрали свої нечисленні манатки й почимчикували до головного входу. Біля пунктів контролю для фан-зон товпилася вже тьма люду, однак впускати їх до середини ніхто не квапився. Народу ставало все більше й більше. Наче хтось забув закрутити кран, з якого тече не вода, а бурхливий потік людей. А ми з дівчатами сиділи біля зламаного фонтана, нудилися, а потім почули, що зсередини будівлі щось потужно загриміло, мов за кілька секунд після сліпучо-яскравої блискавки. «Чекаються», – залунало звідусіль. У перекладі з концертного жаргону – проводять репетицію. Тут ми і

зрозуміли, що нас усіх штучно зігнали сюди, аби чорний «Мерседес» проїхав без перешкод у вигляді очманілих фанаток.

Згодом почалася якась дивна метушня. Я зіп'ялася на ноги й побачила, що фанзони вже впускають до середини. Ось і червона футболка біжить до входу. Стас. Судячи з того, як біжить, перший-другий ряд йому гарантовано. Мені ж пережити не було за що: моє місце розташовувалося на трибуні. І я не особливо переймалася тим, що проведу концерт десь на периферії. Взагалі-то такі місця вважаються, даруйте на слові, доволі задрипаними. Але зважаючи на те, що квитки на Muse були до непристойності дорогими, ніхто цим не переймався. Це у стократ краще, ніж сидіти вдома.

Ми з дівчатами мали йти на різні сектори, тож проходити контроль нам треба було біля різних дверей. Я попрямувала до тих, де висіла табличка «Сектор 7». Дістала із сумки квиток. Сек'юриті оглянув його побіжно, зате на мене витріщався з якоюсь загрозливою уважністю. Врешті запитав:

- А скільки вам, дівчино, років?

Мені було 14. Але я без вагань відповіла:

- Мені 18.

Чоловічок не відвів від мене прискіпливого погляду.

- А в якому році ви народилися?

Якби спецефекти були б можливими у реальному житті, то земля б під моїми ногами в цей момент розкололася надвое, десь позаду упав астероїд, налетів смерч і стався землетрус. Я була заскочена зненацька і від несподіванки не змогла порахувати, в якому році мені слід було народитися, щоб зараз бути повнолітньою! То був тотальний провал. Я зашарілася, мов стиглий помідор, і зрозуміла, що мені кінець. Цей чоловік не збирався мене впускати. Спроби сказати щось потерпіли фіаско: замість голосу з горла лунало якесь незрозуміле булькання.

- Ти сама прийшла?

Мене ніби рестартнули. Себто з'явилося друге дихання. Я рвучко повернулася і побачила поряд якусь високу дівчину. Цього разу відповідь злетіла з язика

навіть швидше, ніж я встигла про це подумати:

- Та ні, що ви! Це ж моя сестра, - я тицьнула пальцем у бік незнайомки. Вона спантеличено всміхнулася, але ствердно закивала головою.

- То чому ти відразу не сказала? – сек'юриті вже приклав квиток до віконця автоматичного контролю, і воно заблимає зеленим світлом.

– Іди собі.

Було відчуття, ніби я за секунду схудла кілограмів на десять, позбувшись того напруження. (Ще десять ментальних кілограмів я й досі ношу в собі у вигляді свинцевої грудки сорому за ту свою тимчасову неспроможність полічити в межах десяти). Мов якийсь безтурботний метелик, я влетіла в хол, а потім піднялася крученими сходами, поблукала людним коридором і знайшла потрібний мені вхід до зали.

Усередині чекати було ще гірше. Люди зійшлися й від нетерплячки гули, мов рій бджіл, все обладнання вже стояло на сцені, але герої вечора вперто сиділи за лаштунками, чайок попили й

жарту жартували. На розігріві виступили американці We Are Scientists – жваві, веселі та скромні хлопці. Казали, що довго нас затримувати не будуть, але публіку змусили добряче потанцювати. Коли вони пішли,

увімкнулося світло і з динаміків залунала негучна танцювальна музика – геть як у розпал шкільної дискотеки. Ще півгодини нас маринували в очікуванні, а потім світло вимкнулося вдруге. Я затамувала подих і приготувалася стати найщасливішою на планеті. Почалося те шаленство з «Exogenesis Symphony Part 1 (Overture)».

Друзі, у мене щелепа відвисла: я цю симфонію до того всерйоз не сприймала, але наживо вона виявилася настільки насиченою і потужною, що для мене це стало приємною несподіванкою. Паралельно я силкувалася побачити, що відбувалося на сцені, але зі своїм зростом і невідгідним розташуванням розгледіти щось навіть навшипиньках було не реально. Декілька разів я ставала на кріплення металевої огорожі, які розташовувалися значно вище за

рівень підлоги, однак на горизонті відразу з'являвся сварливий сек'юриті, який мене звідти зганяв. Згодом вдалося зі свого першого ряду видертися вище – на четвертий чи п'ятий. Бачила я лише танцюючих мурашок, але все одно була задоволена. Однак якійсь дівчині на сусідньому ряду цього, вочевидь, було мало, і вона продемонструвала, як робити не слід.

На височенних підборах вона стала на відкидне сидіння й почала активно махати руками – так, як того вимагають вчителі фізкультури в школі. Чи варто казати, як смачно вона звідти гепнулася?

На «Map of the Problematique» з'явилося якесь гостре усвідомлення життя. Усі ці звуки пробуджували і підживлювали мене. Під час «Citizen Erased» я плакала від щастя: ця пісня – моя улюблена. А агресивна «Stockholm Syndrome» остаточно підірвала в мені глибоко захований пласт спокою.

Muse, як і годиться, зіграли 17 пісень і пішли, щоби повернутися знову. Тисячі людей почали скандувати їх назву і одночасно тупцювати ногами, демонстративно вимагаючи продовження. Було враження, ніби залом пробігся кількатисячний табун коней. На біс Метью Беллами вийшов у подарованій йому вишиванці. Muse зіграли на десерт ще чотири пісні, і останньою, яку ми почули, була «Knights of Cydonia» з хвилюючим інтро «Man With Harmonica». Наприкінці всі ми підняли плакати з написом «It was epic!».

Вийшла я звідти виснажена, щаслива і сп'яніла від вражень. У той вечір я безповоротно підсіла на концертну лихоманку.

Юля Близнюк

Акустична Юність

Sonic Youth у Києві, 14.04.1989

730, 8 липня 2014

Вживані терміни:

СПЛІТ – пластинка (CD, касета), на якій розміщені музичні композиції декількох виконавців у кількості більше двох. Спліт відрізняється від збірника метою його створення – якщо збірник «підбиває підсумок» та відбирає найкраще, то мета спліту – продати композиції маловідомих гуртів завдяки більш відомим, які представлені на тому ж носії.

СЛЕМ – особливий танець, який виник у 70-их роках під час хардкор-панк концертів (Minor Treat та ін.), полягає у хаотичному розмахуванні руками, ногами, рухом в різні напрямки, стрибки і т.д. Виник як реакція на музику, але з розвитком жанру танцю перейшов у цілеспрямовані дії задля виходу негативної енергії. Слеми небезпечні, але всі учасники танцю знають етику такого дійства, яка полягає у взаємодопомозі та толерантності (пов'язано з тим, що слем виник у sXe середовищі, у якому не вживають наркотики, не курять та не п'ють)

НОЙЗ – (шум, англ.) піджанр індастріалу, особливість якого полягає у маніпуляції шумовими звуками у музичних цілях за допомогою музичних інструментів та додаткових пристроїв. Елементи нойзу використовується для досягнення характерного «брудного» забарвлення і застосовується у багатьох жанрах рок-н-ролу.

АНДЕГРАУНД (в муз. індустрії) – середовище існування незалежної музичної сцени та їх шанувальників. Часто застосовується зі словами «тусовка», «британський», «детка», «це». Характерність андеграунду – самовираження, протиставлення себе загальноприйнятій культурі та всебічний розвиток у пошуку нових елементів.

ГРАНДЖ (розквіт, англ.) – піджанр альтернативного року, виник у Сіетлі в кінці 80-их років. Характерним є надричний вокал, щільний звук гітари, динаміка композицій. Представники: Nirvana, Mudhoney, Alice in Chains, Pearl Jam.

ТРВ (The Pirate Bay) – торрент трекер з іменем, місце розташування мільйонів гігабайт піратської інформації: від порно до підручників з геології у pdf-форматі.

І з занепадом популярності панку у Британії у кінці 70-их з музикою стали творитись дивні речі: почалась диференціація на різні жанри та під жанри. New wave, як загальний нащадок, post-punk, synth-pop і т.д. Такого ривку у музиці не було давно, з'являлись нові і нові команди, вплив на яких мала панк культура. Такі групи як Devo, The Police, Japan, Talking Heads, Public Image Limited, Depeche Mode, The Cure, Oingo Boingo, The Jam, Ultravox, Blondie, The Clash не можна було би поставити в один ряд, якби вони не були новою хвилею, так як їх звучання дуже відрізняється.

Проте мова не про нову хвилю, а навпаки. Ні, не стару хвилю, а про "no wave". Цей авангардний напрям був протестом вищезгаданому через змішування із поп-ритмами та викривлення ідей панку. Тут є трішки абсурду, адже no wave є складовою пост-панку, а пост-панк – частиною нової хвилі. Щоправда пост-панк відділяють від нової хвилі через більшу складність інструментальних партій. Для no wave характерна безструктурність, мала довжина треків, брудний звук та шуми.

Sonic Youth сформувались на основі цього жанру. Проте вплив цієї ідеї не є повним. Minor Treat були названі гітаристом групи Турстоном Муром «the greatest live band I have ever seen», у Соніків був спліт із групою Void, а сліди йому подобались більше, ніж стаціонарні стрибки.

Коротко біографію не описати: безліч виступів, фестивалів, значна дискографія. Також Соніків називають найвпливовішою групою в андеграунді та альтернативі. Такий вплив пояснюється збереженням звукової своєрідності, яка залишилась навіть після підписання контракту з великим лейблом «DGC». Це зруйнувало міф про те, що незалежність і самостійність груп втрачається

з такими підписаннями. У 1990 вийшов альбом "Goo", який розійшовся широким накладом, згодом успіх був повторений "Dirty" 1992 року, щоправда, записаний з характерний Сіетлівським гранджем Nirvana і Mudhoney. Деякі із пісень вийшли у топи чартів.

Соніки підняли на новий рівень нойз. Нойз у виконанні групи із Нью-Йорка – це як релігія і епатаж. Сміливі фізичні зміни в конструкціях гітар, перепаяні гітарні примочки та, власне, дисонансні композиції роблять шум чимось відмінним від звичайного нойзу гітари, що завелась від підсилювача. Це контроль і безлад, порядок і хаос водночас. Класичний інструментарій Соніків – бас, ударні та дві гітари Фендер Джазмастер. Вокал – кидання фраз у глибину. Роль вокалістів виконує і Кім Гордон (бас), гітаристи Турнстон Мур і Лі Рональдо. Не без експериментів з додаванням другого басиста, обміном інструментів і т.д.

Sonic Youth стали законодавцями в андеграунді, вплинули на тих, хто, згодом, вплинув на них самих, зберегли свою ідентичність. За останнє їм можна тільки подякувати. Соніки є чи не останніми, хто «не продався». Проте і виплили нагору вони завдяки гранджу, що вкотре доводить мінливість мейнстріму. Музична індустрія перейшла до переоформлювання краденого і спрощення простого. Навіть назви. Погугліть Sonic Youth і ви побачите, що перші декілька рядків пов'язані з піснею, яку вони ніколи не виконували і стосунку до неї ніякого не мають. "Forever Young" – так вона називається (виконавці – Youth Group). Щодо теперішнього поширення, то перегляди на VEVO каналі ютюба – три мільйони максимум (пісня Superstar).

Про музику треба говорити тільки після того, як її послухаш. 17 студійних альбомів уже чекають на ТРВ.

Серій Воронів

Кокос + Кокос = Кінь

До

рогий фільм чи гра не завжди стають успішними, згадаймо хоча б історію «Джона Картера» від Disney. Адже часто краса ховається не в картинці, яку можна придбати за гроші, а в звуках, які треба правильно прописати в цих ваших сценаріях та змодельовати в студіях.

Реально, увесь відзнятий матеріал залишається німим: усі звуки, що ми чуємо при перегляді – дубльовані. Слова акторів, шум прибою, постріли і навіть саундтрек (от від кого не очікував...) записують окремо і потім «підставляють» у кадр. Причин дуже багато, але головна – це звісно якість. Хоча б тому, що часто в екшен-сценах говорити заважає втома та біготня, а звуки дверей та кроків ще й перебивають слова бідних акторів. І якщо з «само-пере-озвучуванням» зірки кінемаграфу потім можуть впоратися, то хто ж переозвучить двері?

Мінімальним набором «звуків життя» володіє кожна студія, але часто умовності фільма прикро дивують набір з 604-ох скрипів і тоді спеціалісти винаходять 605-ий. Вся справа у нас з вами, які придираються до «нереалістичних» звуків кроків по снігу в «Чужий проти Хижака». Ясно, що вони нереалістичні – це ж пакети з крохмалом, які мнуть перед диктофоном. І якщо ваша підсвідомість щойно почала сварити бідних звукарів, то майте на увазі – пакети з крохмалом мнуть у всіх фільмах, просто у цьому якість запису дала

збій. Але уявімо, що вам треба не звук банальних кроків, а ефект від поломки навіпід Титаніка – жодна фонотека не має такого у своєму арсеналі, навіть кіностудія Довженка.

Фактично, майже кожен «новий звук» ставить бідних спеціалістів у незручне, а інколи просто смішне положення. Я серйозно, пам'ятаєте Смога з останньої екранізації «Хоббіта»? Звук від полум'я, що почало в тій кузні «день ВДВ», було створено за допомогою підмітання сухої тряпки. Типу, величезний дракон, зіграний Камбербетчем, у фільмі за 200 мільйонів доларів, хоче спалити каст на ще 200 мільйонів, а це все озвучено віником та тряпкою. Звуки ударів зброї – це теж не удари декорацій, адже вони пластикові. Всі батальні звуки дубльовані двома сміливцями з молотками різної товщини і листом металу. Ще веселішими є легендарні крики Годзілли, Кінг-Конга та Чужого. Свята Трійця кіношного бестіарію озвучена дельфінами, тиграми, горілами, ведмедями, людиною(!) та еквалайзером. Таке винахідництво стає в пригоді навіть тоді, коли звук існує в реальності, але запхати його в студію важко, або не гуманно. Крики померлих в Call of Duty – це просто гра акторів (скандали, інтриги, розслідування!), зате звуки пострілів – реально записані звуки пострілів з саме цієї ліцензованої зброї. Це не робить попкорн-шутер кращим, але хоча б освітню функцію виконує. А якщо інакше: річ існує в реальності, але її фізично немає у фільмі?

СОЛЬ (перуанська валюта, що дорівнює 4.5 гривням), яку в 200-тисячній кількості отримав актор Пол Бетані за свою роль Джарвіса у фільмі “Iron Man”. Насправді, у фільмі зіграв лише його голос, та й той записувався всього 40 хвилин. Просто уточню – його персонажа немає у фільмі, це роль Штучного Інтелекту у костюмі Роберта Дауні-мл. Іншим боком «нефізичного звуку» є саундтреки. Вони взагалі виконують важливу роль, розбавляючи нашу увагу та додаючи гостроти там, де її замало. Саундтрек часто натякає на події фільму (When we stand together – до Месників), інколи його теж локалізують, як і текст (в останньому «Людині-Павук» оригінальну пісню замінили на Басту), часто саме його пам’ятають більше, ніж фільм (Скайфол із.. ну того, як його). Але саме коли музика зникає – ми автоматично прокидаєтесь і концентруєте увагу на подіях. Наче, коли поїзд зупиняється серед ночі.

Лячний момент всіх цих звуків у тому, що вони мають величезний елемент зомбування. Часте повторення якогось із шумів чи скрипів змушує нас... вірити у його реальність. Серйозно, ви ж не думаєте, що хруст крохмалу схожий на сніг? Просто коли в сцені і під вдалий візуал нам видають одне за інше – ми віримо. І потім дивуємося, а чого в житті двері не скриплять як у кіно? Більше

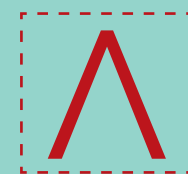
того, такий от специфічний шуморяд стає фішкою деяких сцен. Чого вартий звук дверей із DOOM, який одразу змушує знайомих із грою людей гукати маму та шукати запасну обойму. Наскільки це поширено? Трендові звуки притаманні всім великим франчайзам, як футболки чи чашки. Вебшутери Людини-Павука, звук трансформації Оптимуса Прайма, шум перстня із LotR.. остання реклама «Стражів Галактики» взагалі використовувала замість звичних «від творців» набір звуків броні Залізної Людини, молота Тора та щита Капітана Америки. І всі зрозуміли.

Сімдесяті стали розквітом для комедійної групи «Монті Пайтон», фільми яких мали настільки низький бюджет, що звук коней записували ударами кокосів. Креативність у звукорежисурі не лише економить гроші, а й враховуючи попередній факт про франчайзи, ще й увіковічує легендарних митців разом з їх звуками. Сьогодні більшість сірих стрічок підбирають шуми, замість їх створення та купують музику у відомих гуртів. У той час, коли Лондонський оркестр з Ханзом Циммером пишуть музику до свіжої Call of Duty, а люди з 200-мільйонними бюджетами граються вініками. Handmade, він і в Голлівуді handmade.

Ярослав Зубченко

Як коли тебе чують розмовляти,

TALK
2 THE
HAND

юди прагнуть любові, поваги та розуміння. Вони завжди намагаються здаватися кращими, розумнішими, вродливішими, ніж були колись або є насправді.

Це нормально і властиво усім, особливо, якщо хочеться привернути увагу людини, яка подобається. Однак іноді навіть поєднання гарної зовнішності, вишуканих манер та легкої вдачі не приносить бажаних результатів. «Дуже мила людина», та й усе. Немає зв'язку з іншими, немає взаєморозуміння, резонансу, близькості. Одразу виникає думка на кшталт «О, точно, треба працювати більше над жестами і мімікою, я ж читав (-ла), що це допомагає налагодити зв'язок». Вірно. Але цього недостатньо. Спілкування залишається спілкуванням, розмова – розмовою, слова – словами. Вербальна техніка полягає у тому, щоб звертати увагу не тільки на те, що говорить співрозмовник, а й на те, ЯК він говорить. Тоді, якщо ви почнете розмовляти так само, шанси на встановлення дружнього контакту з цією людиною значно збільшаться. Адже всі ми любимо своїх однодумців.

Знайте

Деякі люди чують нас більше, ніж нам здається. Звуться вони аудіалами. Нічого особливого, просто їм зручніше сприймати інформацію на слух, адже мислять вони звуками. Помітивши цю особливість у людини, немає нічого простішого, ніж, задля досягнення дружніх відносин та довіри, налаштувати себе на той самий лад.

Спостерігайте

Аудіали легко відволікаються на звуки. Зорова пам'ять розвинута у них значно гірше, ніж слухова. Тобто, вони легко можуть забути обличчя людини, маршрути і т. ін., однак добре запам'ятають те, що обговорювали. Як правило, аудіали тримаються прямо, для них характерний легкий нахил голови набік, до плеча. Такі люди, звичайно ж, люблять по-

говорити. Їхнє життя проходить у розмовах, звуках, ритмах, мелодіях. Голос у них зазвичай виразний та глибокий. Часто аудіали мають чудовий музикальний слух.

Дивіться

Щоб визначити, як саме людина мислить, погляньте їй в очі. Згадування звуку супроводжується рухом очей по горизонталі вліво, а при конструюванні звуків – по горизонталі направо. За допомогою таких сигналів можна зрозуміти, як ваш співрозмовник отримує доступ до інформації.

Слухайте

Змінити себе і звертати увагу не тільки на зміст думок вашого співрозмовника, а й на їхню форму буває дуже важко. Як правило, ми не помічаємо «чуттєвої» основи таких словосполучень як «глухий кут», «скрипучий голос», «тон розмови», «різкий характер», «звучить правдиво» і под. А дарма, бо вони допомагають зрозуміти, що перед нами аудіал. Використовуючи подібні «звукові» звороти у спілкуванні з ним, ви налагодите міцний контакт, бо на підсвідомості йому здаватиметься, що ви однодумці. До того ж, варто пам'ятати, що на аудіала ваш гарний вигляд справить значно менше враження, ніж, наприклад, на візуала (людину, яка мислить картинками та образами). Тому варто працювати саме над своїм голосом, інтонацією, паузами тощо.

Я не закликаю вас маніпулювати іншою людиною. Врешті-решт, цих правил недостатньо для такого, тому всі великі завойовники свідомості можуть розслабитись. Поради вище спрямовані на досягнення міцних дружніх зв'язків та довіри у стосунках. Тому редакція «730» щиро бажає вам приємного спілкування!

Лана Лісовик

Чи чуємо ми музику?

Музика зараз стала чи не найпопулярнішим в світі мистецтвом. Люди слухають її щодня, працюють та відпочивають з нею, радіють та плачуть, насолоджуються та страждають. Та мало хто дійсно замислюється, чому їм подобається слухати саме таку, а не іншу музику, та чи мають звуки самі по собі якийсь сенс окрім очевидної ідеї, яку їм дає текст.

Як і коли взагалі з'явилася музика? Як не дивно, та самостійним мистецтвом вона стала лише в сімнадцятому столітті в Італії. До цього музика або супроводжувала театр, підсилюючи значення

подій, що відбувались на сцені, або виконувала роль створення ритму для танців та інших веселощів. Також слід відмітити ритуальну музику (наприклад церковні меси). Але якщо придивитися ретельніше, то у всіх цих своїх проявах вона грала лише другорядну роль, поступаючись місцем то поетичному, то драматичному, то хореографічному мистецтву.

Музика була лише тихенькою робочою конячкою, яка інколи при успішному виконанні витягувала з повного фіаско навіть найгірші вірші чи танці. Але в один момент митці та музиканти почали задумуватись над питанням: «Чи має сенс музичне мистецтво саме по собі? Чи стали б люди слухати мелодії без слів?». Такі думки були революційні для тогочасної спільноти, та не сприймалися серйозно. Та в епоху бароко все докорінно змінилося. Тепер музика не прислужувала – прислужували їй. Люди ходили до опери не задля сюжету драми, але задля їх вокального та інструментального виконання.

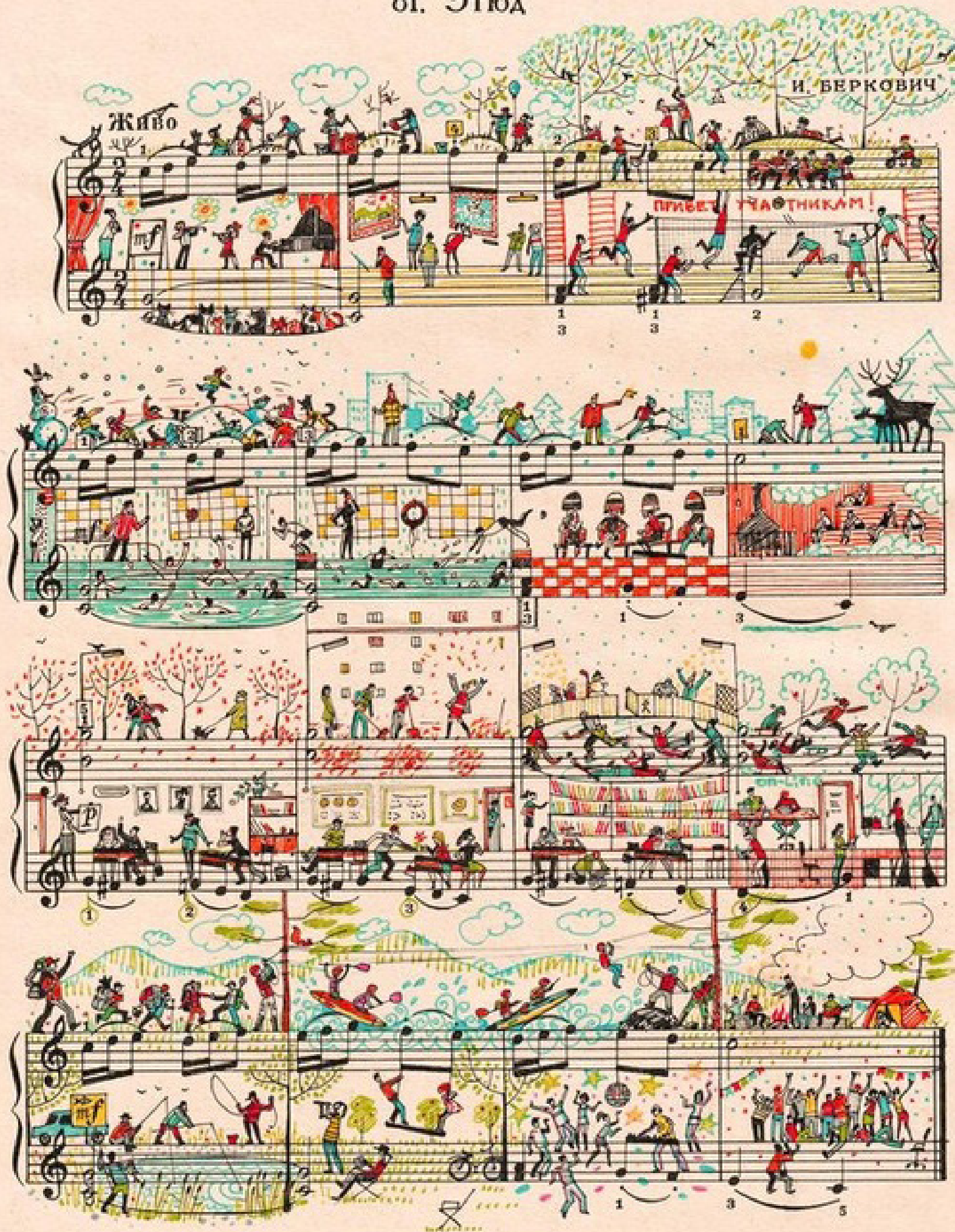
Також з'явилися нові музикальні жанри, які вже не містили в собі нічого крім інструментальної гри. Так, музиканти, які вже не мали підлаштовуватись під текст нарешті отримали повну свободу дій та почали відображувати свої почуття за допомогою звуку. Саме такою була перша абсолютна музика - вона уособлювала в собі чисті емоції. Вона ще не мала в собі ані символіки, ані розуму, це була юнацька пристрасть, що не цінувала нічого крім своїх мрій та бажань.

Та потім, з розвитком культури та нових філософських ідей у суспільстві, музика перейняла цей зрілий досвід та подорослішала. Емоції все ще були на першому місці, але вони звільнили місце і глибоким думкам стосовно сенсу життя та людських цінностей. Славний Антоніо Вівальді, ідеологічно випереджаючи свій час, пише свій найвідоміший твір - «Пори року». Не треба бути мислителем та мистецтвознавцем, аби відрізнити одну пору року від іншої. Весна починається щебетанням пташок; влітку ми відчуваємо себе то серед спокійної течії життя, то серед потужного шторму; осінню настає вершина плодovitості природи, а сувора та тиха зима приносить відпочинок для тих, хто працював цілий рік. І усе це не лише моя фантазія, кожен образ був ретельно прорахований старим італійським маестро. Більше того, всі ці сим-

воли там не просто так: «Пори року» уособлюють в собі цикл життя з усіма його почуттями та пристрастями від самого народження та до смерті.

Також новатором в сфері музикальних символів був німецький композитор Генріх Бібер (ні, не Джастін). В своїй «Sonata representativa» він робить відверті пародії на різні побутові звуки. Так, наприклад, там присутні «Жаба», що квакає, «Кицька», яка тихо крадеться та нявкає, гучний та урочистий «Марш мушкетерів» та багато іншого. Мета написання сонати була чисто розважальною, але самим її створенням Бібер довів, що можна ще й так.

Час іде, і епоха аж занадто розкішного, величавого та фривольного бароко відходить у історію, на зміну їй приходить класицизм, беручи найкраще з античних часів, ставлячи в ідеал людину не лише гарну та емоційну, а в першу чергу розумну та мислячу. В музикальному мистецтві ці часи відзначилися такими гігантами як Гайдн, Моцарт та Бетховен. Перший, до речі, створив новий жанр - симфонію: складний інструментальний музикальний твір для цілого оркестру. Симфонії мали глибокий філософський підтекст, так, вони ділилися на певні частини, в яких, за допомогою музикальних засобів зображувалися ті чи інші ідеї, розвивалися та переживали кожна свою невеличку історію. Жанр симфонії потім популяризував суперзірка вісімнадцятого століття - Людвіг ван Бетховен. Саме він першим додав до чисто інструментального витвору ще й вокал: в його славетній дев'ятій (яку він написав будучи повністю глухим), звучить «Ода до Радості» Шиллера - сповнена оптимізму поезія, що закликає людей бути щасливими. Вона звучить в кінці, наче фінальний постріл, що добиває і без того передозованих щастям та вірою у світле майбутнє слухачів. При цьому я не перебільшую: «Ода до Радості» була найпопулярнішою поезією, її зачували напам'ять та цитували від мала до велика, як ми знаємо гімн нашої країни, так «Ода...» була відома цілому поколінню, всі люди жили з нею в голові, та брали її за першу заповідь. Ніхто і не очікував, що найзнаменитіший композитор, сам Бетховен якось втисне її в свою симфонію. Під час прем'єри кожні 15 хвилин диригування треба було призупинити через гучні оплески, які тривали по півгодини. Люди плакали від щастя, слухаючи дев'яту. Бетховен влучив прямо в серце оптимістичному європейському слухачеві...

Фінальним аккордом додам щось ну взагалі неочікуване: метал. Більшість не сприймає метал як серйозну музику та дивиться на нього, як на якусь дикість, вбачаючи в ньому дурних репетуючих бородатих дядьків. Справді, для справжнього металюга найбільше щастя це щось на кшталт дискотеки, тільки замість танців треба штовхатись та бігати перед сценою під час концерту. Тим не менш, навіть така музика може нести в собі серйозні поси.

Адже не варто дивитись на цей жанр однобоко та вороже - тоді не помічаєш його головну ідею. Так, це правда що більшість жанрів металу не співають про радість чи кохання, як це зараз популярно у всьому іншому. Замість цього, лірика більшості наповнена депресією та стражданнями, біллю та ненавистю. Навіщо ж слухати таку емоційно важку музику? Тому що людина не живе одним лише щастям. В тяжкі моменти важкі звуки металу можуть повністю зняти з людини внутрішню напругу, розділити ношу гніту з боку інших людей, полегшити стан депресії. Метал дає людині сильні емоції та мотивує до боротьби з життєвими проблемами, які, зазвичай, і є головною темою більшості пісень.

Звучання деяких груп не тільки зумовлено традицією «важкого звуку», але і несе в собі конкретні символи. Так, наприклад, в пісні Angel of Death групи Slayer в тексті йдеться про воєнні злочини Йозефа Менгеля, який проводив експерименти над людьми в німецькому концтаборі Освенцим. Як може такий сюжет бути виконаний в іншому стилі, ніж жорстким та напруженим треш-металом? Під час гітарного соло інструмент так вищить, наче його ріжуть, та справді, зі слів самих членів гурту, ця частина пісні символізує агонічні крики жертв «доктора».

Таких прикладів можна приводити

тисячі. Ще один потрібний для думки: це німецький гурт HeavenShallBurn. Назва («Небеса згорять») зовсім не означає, що мають згоріти саме біблійські небеса, ні, це - алегорія, яка означає, що люди мають перестати ігнорувати реальні проблеми цього світу: війни, голод, соціальну несправедливість, знущання над тваринами. До речі, усі члени гурту - вегани, а гроші з концертів вони віддають у благодійні фонди по боротьбі з браконьєрством. Але більше їх, все ж таки, цікавлять люди. У одній зі своїх пісень, що називається «Combat» (бій), гурт співає (чи краще вжити слово «кричить») про долю дітей, які страждають через воєнні дії. Під час прослуховування пісні дійсно виникає почуття безпомічності, неначе знаходишся в самому серці запеклої битви: сильні гітарні рифи разом з барабанами створюють атмосферу стрілянини, а мелодія змушує відчувати психологічний тиск та напруження ситуації.

Музика є більш багатогранною, ніж люди звикли думати. Від епохи бароко та по сучасність вона пережила сильні зміни: змінилися інструменти, змінилися мотиви та способи гри, але не змінилося одне – ідея. Музика зовсім не слугує для того, аби «вбити час», - це зовсім другорядна та взагалі не важлива ціль. Як і будь яке інше мистецтво, це насамперед дзеркало громадської думки та внутрішнього світу суспільства. Так, в різні часи пріоритети та цінності були різні, різним було сприйняття життя довкола нас, та лише в сучасній добі люди забули, що окрім естетики звучання музика може ще й нести глибокі думки.

Повна велич цього мистецтва полягає в поєднанні її краси з розумом; ті, хто це забувають, втрачають половину задоволення...

Максим Романов

Вибачте за затримку.

Накипіло.

(злий редактор)

«730»

Заснований 25 лютого 2014 року
№14, 9 липня 2014 року
Головний редактор: Леся Козуб
Коректор: Сергій Воронов

Дизайнери: Леся Козуб
Адреса видавництва: м. Київ,
вул. Мельникова, 36/1
Номер підписаний до друку
17.06.2014

Автори несуть відповідальність за
достовірність інформації.

Creative Commons